

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası	:2021/1202
Toplantı Tarihi/Sayısı	:8.2.2022/8
Karar Numarası	:2022/78
Başvuran	:R. T. D.
Başvuran Vekili	:--
Adres	:--
Muhatap Kurum/Kişi	:--
Muhatap Adres	:--

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuranın, adil yargılanma hakkının ihlal edildiği ve kötü muameleye maruz kaldığı iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuran, hasmı olan polis memuru ... ve bir başka polis memurunun güvenlik görevlisi olarak çalıştığı iş yerine gelerek kendilerini başvuranın eski kız arkadaşı ... gönderdiğini ifade ettiklerini, ... cebinden başkasına ait olan, ancak üzerine başvuranın resminin yapılandırılmış olduğu bir kimlik çıkardığını ve kimlikte neden resminin olduğunu sorduğunu, başvuranın konu hakkında bilgisinin olmadığını söylediğini, başvuranın polislerden kimlik belgelerini göstermelerini talep etmesi üzerine polislerin kendisine yumruk attıklarını ve silah çektiklerini, ardından üzerindeki kıyafetleri zorla çıkartarak polis merkezine götürdüklerini, burada da bir komiser tarafından kötü muameleye maruz bırakıldığını; 2012 yılında konu hakkında şikayetçi olduğunu, ancak Savcılık tarafından takipsizlik kararı verildiğini,

3. Eski kız arkadaşı ... kimlik fotokopileri kullanarak başkaları adına telefon hatları aldığını, ... kendisi adına da sahte imza atarak hat aldığını, bu hat ile kişileri tehdit ederek para talebinde bulunduğunu ve hakkında kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan soruşturma açıldığını, dosya savcısının delilleri değiştirerek suç tipini yağma suçuna çevirdiğini, suç tipinin yanlış belirlendiğini, suç unsuru olan mesajları kendisinin değil ... gönderdiğini, mesajların ... gönderildiğini, mesajların atıldığı tarihte kendisinin ... olduğuna dair hastane raporunun olduğunu, kendisinin ve ... imza örneklerinin alınıp bilirkişi incelemesine gönderilmediğini, yargılandığı mahkemede hakimin siyasi görüşü nedeniyle kendisi hakkında yağma suçundan 16 yıl hapis cezası verdiğini,

4. ... tarihinde işlediği başka bir suçun tarihinin değiştirilerek ... yapıldığını ve böylelikle tekerrür koşullarının meydana getirildiğini, daha önce kaçak elektrik kullandığı iddiasıyla hakkında açılan ve beraat ettiği dosyanın ...Yazı İşleri Müdürü ... tarafından 9 yıl sonra Yargıtay'a gönderildiğini ve hakkında 2 yıl 3 ay hapis cezası verildiğini, adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmekte, ... ve ... Yazı İşleri Müdürlerinden, Polis ... ve ... şikayetçi olduğunu belirtmekte, hakkında tekerrür hükümlerinin uygulanmasına ilişkin hükmün bozulmasını, yağma suçu ile yargılandığı dosyada

yargılamanın yenilenmesini, kaçak elektrik kullandığı gerekçesiyle hakkında verilen 2 yıl 3 ay hapis cezası için ise maddi tazminat ödenmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi: "*Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*" hükmünü haizdir.

6. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesi ise: "*Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)*" şeklindedir.

7. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Hükümlü lehine yargılamanın yenilenmesi nedenleri" başlıklı 311'inci maddesinde: "*(1) Kesinleşen bir hükümle sonuçlanmış bir dava, aşağıda yazılı hâllerde hükümlü lehine olarak yargılamanın yenilenmesi yoluyla tekrar görülür: (...)*" ifadesine yer verilmiştir.

8. Aynı Kanun'un "Yenileme isteminin kabule değer olup olmadığı kararı ve mercii" başlıklı 318'incimaddesinde ise: "*Yargılamanın yenilenmesi istemi, hükmü veren mahkemeye sunulur. Bu mahkeme, istemin kabule değer olup olmadığına karar verir.*" hükmü yer almaktadır.

9. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'incimaddesinde: "*Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.*" denmektedir.

10. Mezkûr Kanun'un 9'uncu maddesinde: "*(...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; (...) i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek (...)*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinde: "*(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.*" hükmü yer almaktadır.

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesinde: "*(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.*" ifadesi yer almaktadır.

13. Söz konusu Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesi: "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı,(...) yönlerinden incelenir." hükmünü haizdir.

14. Mezkur Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmez kararı" başlıklı 67'nci maddesi: "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." şeklindedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

15. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

17. Başvuran, başvurusunda yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunmakta olup, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 311'inci maddesinde, kesinleşen bir hükümlerle sonuçlanmış bir davada yargılamanın yenilenebilmesi için, maddede yazılı hâllerden birisinin var olması gerektiği, ancak böyle bir durumda hükümlü lehine yargılamanın yenilenmesi yoluyla davanın tekrar görüleceği; 318'inci maddede ise, söz konusu talebin hükmü veren mahkemeye sunulacağı ve talebin kabule değer olup olmadığına bu mahkeme tarafından karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

18. Başvuran kötü muamele iddialarına ilişkin olarak ise suç duyurusunda bulunduğunu, Savcılık tarafından takipsizlik kararı verildiğini iddia etmekte olup, Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

19. Öte yandan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte ise, yargı yetkisinin

kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

20. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, şikayetçi olduğu kişiler hakkında adli ve idari makamlara başvurabileceği, tazminat talebi için dava yoluna başvurabileceği, diğer taleplerinin yargı makamlarının görev alanına girdiği ve yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği Kurumumuza başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

IV. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 08.02.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-onaylıdır

Ünal SADE

Üye